

Link to Article: <https://e24.no/spesial/2019/kinahjelperen>

KINA- HJELPEREN

**Aksjonærene
satset
stort på
selskapet
til den
profilerte
Kina-
investoren
Chris
Rynning**

– og tapte
alt.

**Minst én
milliard
kroner
ble
overført
til
skatteparadiser
og
selskaper
under**

nordmannens kontroll.

**Da alarmen
gikk, hadde
Rynning
allerede blitt
Innovasjon
Norges
gründerhjelper
i Kina.**

Av: Ingvild Sagmoen, Karl Wig og Martin Hagh Høgseth
Design og grafikk: Fredrik Stave

SHANGHAI, APRIL 2017: Statsminister Erna Solberg, næringsminister Monica Mæland og utenriksminister Børge Brende er på sjarmoffensiv. Det er seks og et halvt år siden forrige norske statsbesøk i Kina. Etter en tøff nobelpris-feide er forholdet til stormakten på gli.

Statsrådene stiller opp for fotografene. Innovasjon Norge, som skal fremme norsk næringsliv og finansieres over statsbudsjettet, signerer en avtale om en ny storsatsing for norske gründere i Kina.

Til høyre for selskapets toppsjef, Anita Krohn Traaseth, står den erfarne Kina-investoren Chris Rynning.

SPIKRER SAMARBEIDET: Innovasjon-Norge-sjef Anita Krohn Traaseth (t.v.) avbildes med Chris Rynning, næringsminister Monica Mæland og utenriksminister Børge Brende i forbindelse med signeringen av Nhack-avtalen i Shanghai, april 2017.

 Tom Hansen

Det er Rynning som står bak gründersatsingen. Gjennom investeringselskapet Nhack skal han hjelpe norske oppstartsselskaper til å lykkes i det folkerike landet. Som betaling for hjelpen må gründerne gi Nhack eierandeler.

Det skal kun gå halvannet år før Innovasjon Norge avvikler samarbeidet. De mener gründerne ikke får hjelpen Rynning-selskapet lovet.

Samtidig jakter en amerikansk forretningsmann på svar.

Hvor har det blitt av de to milliardene som aksjonærene investerte i Rynnings forrige selskap?

Suksesshistorien

KINA, 2006: Pilene peker oppover for Chris Rynning. Han sitter i direktørstolen når selskapet hans, Origo Partners, noteres på AIM-børsen i London.

Selskapets hovedkontor står registrert på Isle of Man, det lille skatteparadiset i havgapet mellom England og Nord-Irland. Men dette er bare en postboksadresse. Rynning og ansatte opererer fra Beijing.

Origos plan er å investere i nye markeder i Asia. Selskapet vinner raskt investorenes tillit. De neste årene spytter de inn totalt 240 millioner dollar i Origo, rundt to milliarder norske kroner etter dagens kurs.

KINA-FARER: Gjennom 2000-årene bygget Chris Rynning opp anseelse som en av de mest erfarne norske Kina-investorene. Her fotografert i Beijing i 2002. Knut Falch, NTB scanpix

Rynning bygger samtidig opp sin egen merkevare. Den suksessfulle Kina-investoren dukker opp som ekspertkilde i norske medier, skriver bok og lager podcast. I 2014 havner han på Aftenpostens liste over de mest fremgangsrrike nordmennene i utlandet.

Samme år deltar Rynning på en konferanse i Singapore. Her møter han Anita Krohn Traaseth, den nye sjefen for Innovasjon Norge.

I løpet av de neste årene deltar Rynning på flere ulike gründerarrangementer. Totalt fem av disse arrangementene er også Traaseth på, ifølge Innovasjon Norge.

GOD TONE: På et bilde Chris Rynning legger ut på sin egen facebook-side i november 2015, kommenterer Innovasjon Norge-sjef Anita Krohn Traaseth «En blid og fin linselus!» Skjermdump, Facebook

Samtidig er aksjonærene i Origo Partners misfornøyde. Store verdier er borte fra investeringsselskapet.

I 2015 går Rynning brått av som direktør.

Men han går raskt i gang med nye prosjekter.

Han blir industriell rådgiver for Investinor, et statseid investeringsselskap, og får jobb som foreleser ved NTNU. Han blir også partner i et annet investeringsselskap i hjembyen Trondheim, og styreleder i en organisasjon for norske næringsinteresser i Kina.

Noen måneder før Erna Solberg og den norske delegasjonen lander i Kina i april 2017, får Innovasjon Norge en henvendelse fra Rynning:

Han vil at de skal bidra til Nhack – hans nye selskap som skal hjelpe norske gründere til Kina-suksess.

Men Nhack er også et venturefond som Rynning vil tjene penger på. Største eier er Rynnings eget investeringsselskap Amalie International Holding, registrert på De britiske jomfruøyer.

E24 har sett dokumentasjon på at Nhack har bedt gründere gi fra seg betydelige eierandeler, og laget klausuler som sikrer Nhack mot tap hvis gründerne ikke lykkes.

Men Innovasjon Norge, som la ned sitt eget gründerprogram i Shanghai et drøyt år tidligere, ser nå en ny satsingsmulighet.

De har tiltro til trønderen.

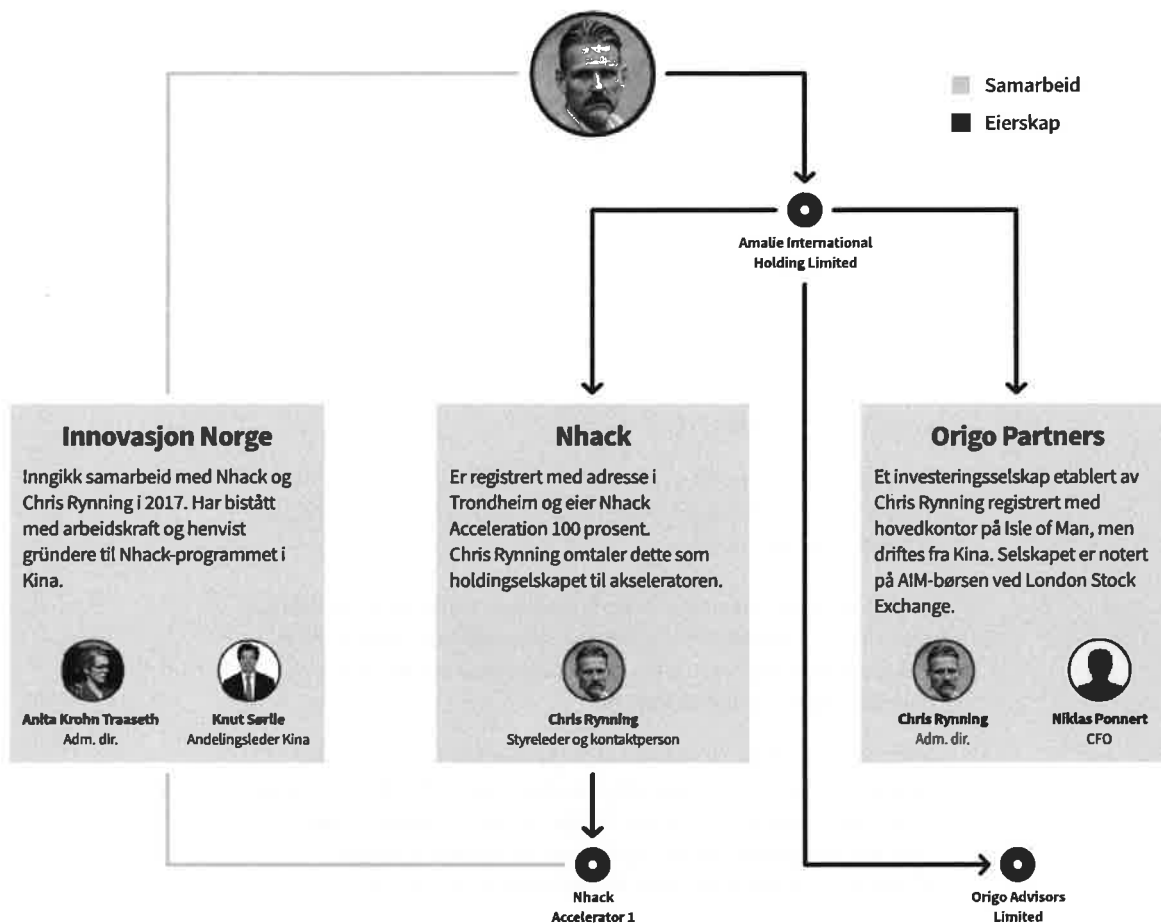
– Fordi Chris har den bakgrunnen han har, nettverket og erfaringen, så anså vi det som riktig hest å satse på for Innovasjon Norge, sier Knut Sørli, Innovasjon Norges Kina-direktør.

I stedet for å gi Nhack penger, forteller Sørli at de sa ja til å «bidra med arbeidsinnsats og vårt gode navn og rykte».

Mens Innovasjon Norge starter samarbeidet med Rynning, inntar amerikaneren John Chapman styrelederstolen i trønderens forrige investeringselskap, Origo Partners.

Det går ikke lang tid før Chapman slår alarm.

Milliardkollapsen

KINA, 2014: Det er tre år siden Origos investeringer ble verdsett til to milliarder kroner. Nå er halvparten borte. Investorene begynner å bli urolige.

Administrerende direktør Chris Rynning forsikrer at de ikke kunne forutsett de store tapene. Han skylder på utfordrende markedsforhold i årsrapporten for 2013.

Aksjonærene vil ikke slå seg til ro med forsikringene fra Rynning. På en generalforsamling vedtar de å selge alle investeringene, slik at aksjonærene kan få tilbake så mye penger som mulig.

I tillegg blir det flertall for kostnadskutt og direktørvanganger. Kort tid senere velger Rynning å gå av.

Rynning fortsetter likevel å være involvert i et tilknyttet selskap, kalt Origo Advisors.

De neste årene blir nesten ingen av investeringene solgt. Origo forklarer investorene at de vil vente til markedsforholdene blir bedre.

Origo-aksjens fall

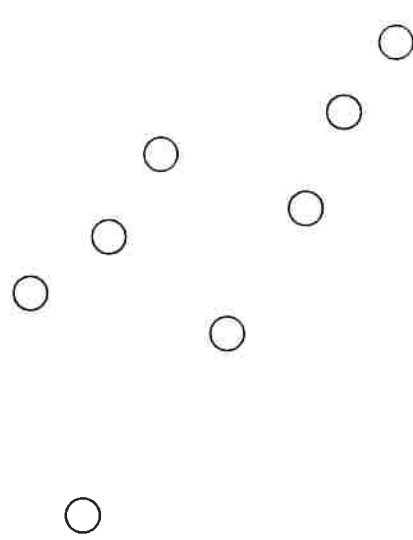
Kilde: [Origo PCL \(nettside\)](#)

I dag er nær hele milliardkapitalen tapt, dokumenter er borte, og investeringene ettergås av ny styreleder.

E24 kan nå avsløre hvor store deler av Origo-investorenes penger forsvant. En kartlegging av flere hundre sider med årsregnskaper, børsmeldinger og interne dokumenter, viser at:

- Over 100 millioner dollar gikk tapt i selskaper registrert på De britiske jomfruøyer, Caymanøyene og andre skatteparadiser. Flere er rene skallselskaper uten egen virksomhet. Ny ledelse vet ikke om disse investeringene har hatt reell verdi.
- Fra 2008 og gjennom en tiårsperiode ble minst 10 millioner dollar overført til det Rynning-kontrollerte selskapet Origo Advisors Limited (OAL) på De britiske jomfruøyer, ifølge interne regnskapsanalyser. Rynning etablerte selskapet og eide det sammen med Origos finansdirektør Niklas Ponnert. Rynning satt også i OALs styre.
- Mens Rynning var direktør investerte også Origo Partners 6,8 millioner dollar i et annet selskap eid av Rynning og Ponnert: China Commodities Absolute Return, registrert på Isle of Man. Da selskapet ble avviklet, fikk Origo tilbake 13.800 dollar, viser dokumenter E24 har fått tilgang til.

Kartet viser hvordan Origo plasserte 109 millioner dollar i to skatteparadiser, tilsvarende nær halvparten av beløpet aksjonærene spyttet inn i selskapet. Trykk på de røde punktene for å se konkrete selskaper og beløp.

Kilder: Årsrapporter og børsmeldinger, 2008-2017

Chris Rynning forsvarer Origos investeringer i skallselskaper i skatteparadiser, som han sier ble godkjent av aksjonærer, uavhengig styre, revisorer og børsmyndigheter.

– Dette kan fremstilles som at det her er noe mistenksomt, men det er det absolutt ikke, og det er helt lovlig industripraksis og faktisk absolutt nødvendig hvis du skal investere i Kina, sier han.

Konfrontert med overføringene til Origo Advisors Limited (OAL) avviser Rynning at selskapet fikk utbetalt så mye som ti millioner dollar.

Han oppgir først at et «veldig, veldig lite beløp» ble utbetalt til lønninger, ettersom Origos ansatte ble flyttet over til OAL i 2015.

Senere vedgår Rynning i en epost at utbetalingene har beløpt seg til 5,1 millioner dollar, tilsvarende 43 millioner kroner. Han kaller det betaling for «mange års drift av store team».

Origos årsregnskaper forteller også om millionoverføringer i flere år før 2015, men Rynning sier disse pengene kun var regnskapsmessige avsetninger, som aldri ble utbetalt. Han avviser også at han noen gang kontrollerte selskapet.

Rynning kaller E24s opplysninger om China Commodities Absolute Return (CCF) «direkte misvisende og helt feil», og nekter for at han tjente penger på selskapet.

Finansdirektør Niklas Ponnert har ikke besvart E24s henvendelser.

Har du et nyhetstips?

Tips oss

☎ 22 86 40 25 ✉ tips@e24.no

Oppryddingen

NEW YORK, HØSTEN 2018: – Jeg ble overrasket over å høre at Rynning hadde fått en rolle som en slags investeringsrådgiver for norske myndigheter, sier Origos nye styreleder John Chapman.

For ham fremstår det uforståelig at Rynning kunne gå fra Origo til å bli investeringsrådgiver for Investinor og gründerhjelper for Innovasjon Norge.

Chapman ble hentet inn i Origo høsten 2017. Oppdraget han fikk var å finne ut hvor aksjonærenes penger hadde tatt veien.

– Årsregnskapene viser at Origo hentet rundt 240 millioner dollar fra investorene, i all hovedsak under Rynnings ledelse. Nesten alle disse pengene har gått tapt, sier Chapman.

SKATTEPARADIS: I hovedstaden Douglas på den lille øya Isle of Man i irskesjøen mellom England og Irland har Origo Partners sitt hovedkontor.

Karl Wig

POSTBOKSADRESSE: Og i denne bygningen i en sentrumsgate av Douglas stod Origo Partners registrert med adresse i en årrekke.

Karl Wig

Amerikaneren har mange spørsmål til Rynning, blant annet om det han kaller «obskure investeringer».

– Under Rynnings periode som administrerende direktør, investerte Origo i selskaper over hele verden, inkludert en bondegård i Australia, gruver i Afrika og India, en risprodusent i Kina nær grensen til Nord-Korea – og i noen selskaper i Norge, sier han.

I sin årsrapport for 2017 advarer Chapman om flere kritikkverdige forhold i virksomheten. Han stiller seg uforstående til millionutbetalingene til Origo Advisors, det Rynning-kontrollerte selskapet på De britiske jomfruøyer.

Han reagerer også på Origos mange investeringer i andre skatteparadis-selskaper.

Disse selskapene har ingen produksjon eller annen reell virksomhet, men skal i stedet fungere som «mellommenn» for investeringer i andre land.

For eksempel eier Origo aksjer i selskapet China Rice, registrert på De britiske jomfruøyer. Men China Rice er ingen risprodusent. Det eneste selskapet eier av verdi, ifølge Chapman, er aksjer i et annet selskap i Hongkong. Dette selskapet har heller ingen egen virksomhet, men eier igjen aksjer i et tredje selskap i Jilin-provinsen nord i Kina, mot grensen til Nord-Korea. Dette siste selskapet produserer angivelig ris.

Eksempelet er et av mange hvor Origo investerer i flere lag med eierskap på tvers av land, med skatteparadiser som inngangsportaler. Det gjør det vanskelig å forstå hva Origo egentlig eier, mener Chapman.

«Og hvis det er vanskelig å forstå hva du eier, er det desto vanskeligere å forstå verdien av det du eier», skriver han i årsberetningen.

Det siste året har ny ledelse drevet en intens jakt på dokumenter fra Origos virksomhet under Rynnings ledelse.

– Nesten alle selskapets dokumenter er i Kina under kontroll av et selskap registrert på De britiske jomfruøyer, som igjen er kontrollert – eller ble kontrollert – av Rynning. Så det er vanskelig å forstå hva det var som gjorde at alle disse pengene gikk tapt. Vi har gang på gang bedt om tilgang til dokumentene, men ingenting har skjedd, sier styrelederen.

Nå har han hyret inn advokater.

Konfrontasjonen

OSLO, FEBRUAR 2019: – I den perioden jeg ledet selskapet, så prøvde jeg å lede det så godt som jeg kunne, sier Chris Rynning.

Det er mandag i siste uke av februar. Rynning er på besøk i Oslo for å holde et av sine foredrag. Han møter også E24 til intervju denne dagen.

– Jeg er jo veldig lei meg for at det har gått som det har gått. Veldig lei meg for det.

Rynning vedgår at avkastningen i Origo Partners «har vært elendig», men understreker at «det er ingenting som er dokumentert ulovlig».

– Det er overhodet ingenting ulovlig som har skjedd, gjentar han.

Rynning avviser at milliardkapitalen til Origo er tapt, fordi investeringene som er nedskrevet, igjen kan stige i verdi:

– Det er bokføringsjusteringer, og selskapet har jo overlevd. Det er på børsen. Så de som driver selskapet i dag, vedlikeholder det fordi de tror det er verdier der i fremtiden.

Han fremholder at alle selskapene i Origos portefølje ble verdsatt i henhold til strenge internasjonale regnskapsstandarder.

At han selv hadde eierskap i selskaper Origo investerte i, mener han er uproblematisk.

– Det er jo sånn at de aller fleste forvaltere i investeringsbransjen ønsker at du skal ha et *skin in the game* - at du tror såpass mye på investeringen at du er villig til å bruke dine egne sparepenger på det.

Rynning anklager ny ledelse for å være «aktivister» som motiveres av å drive ned verdien på Origos gjenværende investeringer.

– Jeg mener at det er mange her som er interessert i å holde andre aksjonærer borte fra selskapet. Ha fullstendig kontroll over selskapet, og si at alt bare er helt ille, sier han.

Styrelederen avviser påstanden som latterlig.

– Hvis Chris synes disse verdiene er verdsatt feil, er han velkommen til å ringe meg, og kjøpe dem fra oss. *Let him put his money where his mouth is.* Hvis han synes at vi ikke verdsetter dem korrekt, selger vi dem gladelig til ham, sier Chapman.

Forklaringene

Innovasjon Norge sier E24s funn om Rynnings tidligere investeringsselskap er helt ny informasjon for dem.

– Vi har kjent til at Rynning har vært en stor investor. Men vi har ikke gått bakover og sett på historikken, eller undersøkt hvordan det har gått, sier selskapets gründerdirektør Pål T. Næss.

Innovasjon Norge gjorde ingen bakgrunnsjekk av Rynning, men mente de likevel hadde «god kunnskap om hans nettverk og kompetanse» da de gikk inn i samarbeidet, opplyser Næss.

– Hvordan kan dere knytte Innovasjon Norge sitt navn og renommé til dette gründerprosjektet uten å gjøre en bakgrunnsjekk?

– Det er ikke sånn at vi kan gå inn og gjøre bakgrunnsjekker på alle selskaper vi skal ha en eller annen kontakt med. Vi er et forvaltningsorgan og vi driver med rådgivning. Vi driver ikke med saksbehandling eller forberedelser til rettsaker, vi er ikke politimyndighet. Det er ikke den måten vi skal jobbe på.

– Men Innovasjon Norge har vel et visst ansvar når dere henviser gründere direkte til Nhack?

– Det er klart at når vi gjør det, oppfattes det jo som at vi går god for de samarbeidspartnerne. Det er ingen tvil om det. Samtidig er det viktig å ha med seg at hverdagen som investor er preget av både oppturer og nedturer. Det er ikke noe galt i å ha gjort noen dårlige investeringer, sier Næss.

– Hvis dere hadde hørt om alt dette før Nhack-avtalen lå på bordet for signering, hadde dere da signert Nhack-avtalen?

– Det er vel ikke mulig for oss å svare ordentlig på. Det blir et veldig hypotetisk spørsmål. Vi var opptatt av Rynnings erfaring og kompetanse fra Kina. Men det er klart at dersom dette hadde vært i avisen dagen før, ville det vært et naturlig spørsmål å stille.

– Har dere gode nok rutiner for å inngå samarbeid som dette uten bakgrunnsjekk?

– Det kan alltid bli bedre rutiner på sånne ting. Men det er begrenset hvor mye bakgrunnsjekk vi har kapasitet og mulighet til å gjøre. Og så får vi bare lære av de erfaringene vi gjør, og satse på at neste gang vi vurderer et samarbeid, så kan vi gjøre en enda grundigere jobb med bakgrunnsjekk.

– Dere kunne gjort en grundigere jobb?

– Ja, det kunne vi helt sikkert. Samtidig mente vi Rynnings kompetanse og nettverk veide tungt, og vi har til gode å høre at noen av selskapene som var med i Nhack, ikke fikk dra nytte av dette.

Bruddet

Mens E24 har arbeidet med denne saken har Innovasjon Norge likevel valgt å avslutte samarbeidet med Nhack og Chris Rynning.

Innovasjon Norges Kina-direktør Knut Sørli sier beslutningen ikke relaterer seg til E24s funn, men at Nhack «endret fundamental karakter» og mistet fokuset på norske gründere.

– Det skjedde en rask endring fra norsk fokus til en nordisk retning. I utgangspunktet mente vi det kunne være stimulerende. Men når de så rendyrker investeringsopplegget og tar vekk rådgivningskonseptet, ble det mindre interessant for oss. Vi driver jo med rådgivning, sier Sørli.

SHANGHAI: Nhack har hatt kontorer i flere av Kinas største byer, deriblant Shanghai. Kontoret her er nå kraftig nedbemannet, mens kontoret i Beijing er stengt.

 Hector Retamal, AFP

Nhacks daglige leder, Jon Eivind Stø, bestrider denne karakteristikken. Han sier Nhack hele tiden har satsset på nordiske gründere, og at de aldri skrotet rådgivningen til gründerne.

Ifølge Stø er det E24s pågående henvendelser siden august i fjor som er den egentlige årsaken til at «våre samarbeidspartnere begynte å distansere seg fra Nhack».

– Vi ble da informert om at det ble umulig for Innovasjon Norge å jobbe med oss, skriver Stø i en epost.

Han sier de «står igjen som tapere» og har måttet kutte virksomheten kraftig.

– Vi har stengt Beijing-kontoret, og Shanghai-kontoret er nå ned fra over 10 personer i fjor til kun 2-3 personer i dag.

Chris Rynning har fått opplest hele denne saken før publisering. Rynnings advokat, Kim Ellertsen i Advokatfirmaet Elden, har sendt E24 følgende kommentar på vegne av sin klient:

«Alle beslutninger om strukturer og eierskap rundt Origo ble godkjent av profesjonelle eiere, uavhengige styre, samt revisorer og børsmyndigheter, og ikke av Rynning, slik det fremstilles her.

Rynning gikk selv av etter en omstilling i selskapet for over fem år siden, og det var ikke en eneste anmerkning mot selskapet i den perioden Rynning var leder. Rynning har ikke vært fornøyd, han heller, med de tidlige resultatene i selskapet og håper at nåværende ledelse får gjennomført salg og realiseringer.

Rynning har ellers mange gode investeringer i sin portefølje og har kun mottatt positiv tilbakemelding fra Innovasjon Norge og andre partnere i perioden som styreleder i nHack.

Rynning opplever at E24 (etter ett års arbeid) fremsetter ukritisk en rekke påstander fra kilder som ikke etterprøves godt nok, samt en hel rekke faktafeil. For eksempel «kontrollerer» ikke Rynning noen av selskapene som det refereres til, samt at omtalene av holdingselskaper i skatteparadis er unyanserte, da det er regulatorisk nødvendig med slike selskaper for å være i stand til å investere i Kina, noe som også var gjennomgående industripraksis.

Det er en forskjell på å ha gjort dårlige investeringer i en sektor som har kollapset globalt, og feilaktige insinuasjoner om mulige ulovligheter.»

Har du et nyhetstips?

Tips oss

☎ 22 86 40 25 ✉ tips@e24.no

Publisert: 12:00 - 12.05.2019

E24! E24 Dine Penger AS
Akersgata 55, 0180 OSLO

Ans. redaktør og adm. direktør Gard L. Michalsen

Fungerende nyhetsredaktør John Thomas Aarø

Utviklingsredaktør Andreas Fosse

Nyhetsjefer

Eirik Amb Nysveen, Eric B. Utheim, Ole Martin Skaug og Steinar Rostad Breivik

Telefon 22 86 40 25

E-post tips@e24.no

© 2019 • Personvernerklæring • Bruk av informasjonskapsler (cookies)